

Lemmikkilinnut Kaijuli ry
hallitus@kaijuli.fi

LAUSUNTO 13.1.2022

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo@mmm.fi

Lemmikkilinnut Kaijuli ry:n lausunto luonnoksesta laiksi eläinten hyvinvoinnista ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/12277/2021

Lemmikkilinnut Kaijuli ry on aktiivisesti toimiva Suomen suurin lemmikkilintu- ja papukaijayhdistys, joka pyrkii edistämään lemmikkinä elävien lintujen hyvinvointia. Yhdistys tuo lausuntonaan esille seuraavia huomioita lakiluonnoksesta.

Yleistä

Lemmikkilinnut Kaijuli ry:n ensisijaisena tavoitteena on, että eläinsuojelulain uudistuksessa otetaan lemmikkinä elävät linnut huomioon riittävän hyvin, jotta lain avulla viranomaistahot voivat paremmin valvoa niiden hyvinvointia. Nykyinen laki ei tarjoa tähän tarpeeksi työkaluja. Merkittävin ongelma voimassaolevan lainsäädännön ja lakiluonnoksen suhteen on, että vaikka niissä määritellään lemmikin pitämisen yleisen tason vaatimuksia, ei näitä vaatimuksia ole tarkennettu riittävästi lemmikkilintujen osalta. Tämä jättää liikaa tulkinnanvaraa monissa kysymyksissä, kuten esimerkiksi tilojen vaatimuksissa sekä eläimen kohtelussa ja käsittelyssä. Eläinsuojelulain sekä siihen kiinteästi liittyvien asetusten on erityisen tärkeää huomioida ja turvata paremmin lemmikkilintujen terveyttä ja hyvinvointia.

Lemmikkilinnut Kaijuli ry painottaa, että pian uuden eläinsuojelulain voimaantulon jälkeen tulisi päivittää myös Valtioneuvoston asetus koirien, kissojen ja muiden pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten suojelusta (8.7.2010/674), sillä nykyinen asetus ei ole riittävä turvatakseen lemmikkilintujen hyvinvointia. Uuden lakiluonnoksen pykäliin viitaten valtioneuvoston asetus on keskeisessä asemassa täydentämässä ja konkretisoimassa eläinsuojelulakia. Lausunnon otsikoiksi on valittu uuden lakiluonnoksen pykälät, joiden alla käsitellään pykälän sisältöä ja siihen kiinteästi liittyvää Valtioneuvoston asetusta täydennysehdotuksia esittäen.

3 luku: Eläinten kohtelu, 12§: Kohtelun yleiset vaatimukset

”Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eläinten käsittelystä sekä käsittelyyn ja pito-olosuhteisiin totuttamisesta.”

Lemmikkilinnut Kaijuli ry esittää, että lakiin tai Valtioneuvoston asetukseen kirjattaisiin seuraavat asiat:

Kielto lemmikkilinnun siipisulkien typistämiseksi.

Siipisulkien typistäminen tarkoittaa sitä, että linnulta viedään osittain tai täysin lentokyky leikkaamalla sen siipisulkia. Vaikka toimenpide itsessään on oikein tehtynä kivuton, vie se linnulta lajityypillisen liikkumistavan, mikä vaikuttaa merkittävästi sen hyvinvointiin.

Toimenpide ei ole Suomessa yleinen, mutta mikään ei estä tekemästä niin ja tapauksia tulee ajoittain vastaan.

Lemmikkilinnut Kaijuli ry ehdottaa, että jatkossa linnun siipisulat saa typistää vain eläinlääkäri, jos katsoo linnun hyvinvoinnin tätä vaativan. Sulkien typistäminen pitää kuitenkin sallia vain harvinaisissa tai poikkeuksellisissa erikoistapauksissa.

Kaikki lemmikkilinnut on tunnistemerkittävä jalkarenkaalla tai mikrosirulla.

Tunnistusmerkintä ja alkuperäistodistus vaaditaan tällä hetkellä vain CITES-sopimuksen lajiliitteen lintulajeilta. Tämä jättää kuitenkin huomiotta nämä Suomessa yleisesti pidettävät lemmikkilintulajit: undulaatti (*Melopsittacus undulatus*), neitokakadu ent. nymfipapukaija (*Nymphicus hollandicus*), ruusukaijanen (*Agapornis roseicollis*) ja kauluskaija ent. aleksanterinkaija (*Psittacula krameri*).

Tunnistusmerkintävaatimuksen puuttuminen CITES-lajiliitteeseen kuulumattomilta lajeilta on havaittu aiheuttavan monia negatiivisia ilmiöitä. Linnun alkuperää on hankala määrittää, mikäli sillä ei ole tunnistemerkintää ja siihen liitettyä alkuperätodistusta. Tämä taas voi johtaa esimerkiksi sisarusparien pesittämiseen ja muuhun harkitsemattomaan pesitykseen. Osalla lajeista on myös perinnöllisiä väri- ja/tai rakennemutaatioita, jotka voivat pahimmillaan aiheuttaa letalismia eli poikasten kuolleisuutta. Lemmikkilinnut Kaijuli ry esittää, että kaikki lain tai asetuksen voimaan astumista seuraavat poikaset tulee tunnistemerkitä joko mikrosirulla tai jalkaan kiinnitettävällä renkaalla. Eläinlääkäri voi poistaa rankaan tai sirun, jos katsoo linnun hyvinvoinnin tätä vaativan.

Kielto lemmikkilinnun kiinnikytkemiselle jalkarenkaasta

Nykyinen asetus (8.7.2010/674) sallii linnun kiinnikytkemisen jalkarenkaasta tilapäisesti, esimerkiksi ulkoilutusta varten. Millään Suomessa lemmikkinä löytyvällä lintulajilla jalkojen luut eivät kuitenkaan ole niin vahvat, ettei kiinnikytkeminen nilkasta loisi riskiä: jos lintu säikähtää ja lähtee jalkarenkaasta kytkettyä lentoon, voi pelkästään jalkaan kohdistuva nykäisy vahingoittaa lintua. Esimerkiksi International Association of Avian Trainers and Educatorsin (IAATE 2019, 2) kanta on, ettei tällaista tulisi käyttää kuin petolintujen kanssa (joita Suomessa ei pidetä lemmikkeinä), joiden jalkojen luut voivat kestää tämän.

Linnun kytkeminen jalkarenkaasta edes väliaikaisesti tulee kieltää kokonaan.

Ulkoiluttamisen tulee tapahtua joko erillisissä ulkohäkeissä tai valjailla, jotka jakavat mahdollisen iskun tasaisesti loukkaamatta lintua.

Muutetaan termi "häkkilintu" muotoon "lemmikkilintu"

Nykyisellään eläinsuojelulaissa ja -asetuksissa puhutaan häkkilinnuista. Tämä luo virheellisen kuvan siitä, että linnun pitäminen pienessä häkissä jatkuvasti olisi hyväksyttävä ja oletusarvoinen tapa pitää lintua lemmikkinä. Koska kielellä ja käytetyillä termeillä on suuri merkitys niin mielikuvien synnyttämisen kuin tiedonjaon näkökulmista näiden vaikuttaessa myös eläinten hyvinvointiin, tulevissa laeissa ja asetuksissa lemmikkinä eläviä lintuja ei enää tule kutsua häkkilinnuiksi. Korvaavaksi käsitteeksi yhdistys esittää termiä "lemmikkilintu", joka on vakiintunut myös harrastajien piirissä, ja jota vastaavaa termiä käytetään myös Ruotsin eläinsuojelulaissa ja asetuksissa ("*sällskapsfåglar*" – suom. *seuralinnut*) (Jordbruksverket 2022).

4 luku: Eläinten hoito, 20§: Hoidon yleiset vaatimukset

"Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eläinten olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseksi ja muista eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi tarvittavista hoitotoimista sekä eläinten ryhmässä pidosta."

Lemmikkilinnut Kaijuli ry esittää, että lakiin tai Valtioneuvoston asetukseen kirjattaisiin seuraavat asiat:

Lemmikkilintuja on pidettävä aina vähintään pareittain.

Lemmikkeinä pidettävät lintulajit ovat erittäin sosiaalisia ja elävät luontaisesti parvissa tai perhekommuuneissa. Tutkimuksella on osoitettu, että ilman lintuseuraa elävät linnut kärsivät kroonisesta stressistä (Aydinonat ym. 2014). Lain tulisi taata sosiaalisille eläimille sosiaalisten tarpeiden täyttämiseksi mahdollisuuden elää ja kommunikoida toisen lintuyksilön kanssa. Tällä hetkellä Suomessa elää paljon lemmikkilintuja yksin ilman lintuseuraa.

Eräässä Maa- ja metsätalousministeriön lemmikkieläimiin kohdistuvassa julkaisussa lemmikkilintuja suositellaan pidettävän pareittain tai ryhmässä (Maa- ja

metsätalousministeriö 2004, 18). Valtioneuvoston asetuksessa strutsieläinten suojelusta (676/2010, 8§) mainitaan: "Strutsieläintä ei saa pitää muista strutsieläimistä erotettuna, ellei eläin ole sairas, vahingoittunut, muiden lintujen sortama tai erityisen hyökkäävä muita lintuja kohtaan." Lemmikkilinnut Kaijuli ry esittää, että vastaavaa määritelmää käytetään myös lemmikkilintuihin sovellettuina.

Useiden lintujen omistajille ilmoitusvelvollisuus laajamittaisesta seura- ja harrastuseläinten pidosta

Suomessa lemmikkilintujen pidolle ei ole tällä hetkellä rajoituksia. Tämä on johtanut tilanteeseen, jossa monia lintuyksilöitä ja eri lintulajeja pidetään samassa tilassa. Tämä voi johtaa vaaratilanteisiin. Yhdistyksen kanta on, että jokaiselle linnulle tulisi tarvittaessa pystyä tarjoamaan häkkikokovaatimusten osoittamat erilliset tilat. Lisäksi peräänkuulutetaan vastuullisuutta haastavien suurien papukaijojen hankintaan sekä laajamittaisiin pienten lintujen hankintoihin. Lemmikkilinnut Kaijuli ry esittää, että omistettaessa yli 5 kpl isoja papukaijoja (lajit, joiden keskimääräinen paino yli 300g, mm. suuret kakadut, amatsonit, harmaapapukaijat ja arat), tai yli 20 kpl pieniä papukaijoja tai suoranokkia (lajit, joiden keskimääräinen paino alle 300g, mm. neitokakadu, undulaatti, kanarialinnut, peipot), on omistaja velvollinen tekemään Eläinsuojeluasetuksen (7.6.1996/396) vaaditun ilmoituksen ammattimaisesta tai muutoin laajassa mitassa tapahtuvasta seura- ja harrastuseläinten pidosta.

5 luku: Eläinten pitopaikka, 33§: Pitopaikan yleiset vaatimukset

"Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pitopaikan koosta, materiaaleista, rakenteista ja muista ominaisuuksista." Lemmikkilinnut Kaijuli ry esittää, että lakiin tai Valtioneuvoston asetukseen kirjattaisiin seuraavat asiat:

Selkeät kokovaatimukset lintujen häkeille

Valtioneuvoston asetuksessa koirien, kissojen ja muiden pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten suojelusta (8.7.2010/674, 22§) määritellään, että "Häkkilinnun häkin on oltava riittävän tilava ottaen huomioon lintulaji, linnun aktiivisuus, koko, ikä, sukupuoli sekä häkissä pidettävien lintujen lukumäärä ja sukupuolijakauma." Sopiva ja riittävän tilava

häkki on lemmikkinä elävän linnun hyvinvoinnin merkittävimpiä tekijöitä. Asetus, jossa “riittävää” ei kuitenkaan tarkemmin määritellä, ei turvaa nykytiedon mukaisia sopivia häkkikokoja. Tämä mahdollistaa tilanteen, jossa jotkin lintujen omistajat pitävät lemmikkilintujaan liian pienissä lintuhäkeissä liian pitkiä aikoja. Lisäksi suurin osa eläinkaupoista myy liian pieniä häkkeitä. Uuteen eläinsuojelulakiin tai asetukseen on saatava selkeät ohjeet lemmikkilintujen tilojen kokovaatimuksista, kuten Valtioneuvoston asetus määrittelee jyrksijöille ja kaneille (8.7.2010/674, liite 4 ja 5) ja Ruotsin eläinsuojelulaki ja asetus määrittelee linnuille (Jordbruksverket 2022).

Häkkikokojen tulee huomioida linnun fyysinen koko sekä lajityypillinen käyttäytyminen. Ellei kyseessä ole suuri lentohäkki, pitäisi linnun päästä myös minimivaatimukset täyttävästä häkistä päivittäin liikkumaan sekä lentämään huoneistoon tai muuhun turvalliseen tilaan useammaksi tunniksi.

Lemmikkilinnut Kaijuli ry esittää, että nykyasetuksessa (8.7.2010/674, 22§) mainitun riittävän tilavan häkin määritelmää on tarkennettava selkeillä minimikokovaatimuksilla. Yhdistys esittää näiksi vaatimuksiksi entisiä Maa- ja metsätalousministeriön häkkikokosuosituksia (Maa- ja metsätalousministeriö 2004, 18) tai vaihtoehtoisesti Ruotsin eläinsuojelulain minimi häkki- / tilavaatimuksia (Jordbruksverket 2022).

6 Luku: Eläinten tuonti ja luovutus, 42 § Eläinten luovutukseen liittyvät rajoitukset

Pykälän 2 momentti: ”-- aroja, harmaapapukaijoja ja amatsoneja ja muita isoja papukaijalajeja ei saa myydä eläinkaupoissa.”

Luonnoksessa on selvennetty, että säännös ei estäisi ”-- isojen papukaijojen välitystoimintaa siten, että eläinkauppias tilaa eläimen kasvattajalta tai eläintukusta suoraan eläimen ostajalle” (Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläinten hyvinvoinnista ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi, 131). Lemmikkilinnut Kaijuli ry kannattaa ehdotusta.

Luovutusikien määrittely ja kieltö lemmikkilintujen munien ja alle luovutusikäisten poikasten kaupalle

Tämänhetkisessä lainsäädännössä ei ole täsmennetty lemmikkilintujen luovutusikää. Yhdistys on huolissaan nykyisestä tilanteesta, jossa poikasia luovutetaan yhä nuorempina ja jopa tuodaan ulkomailta munina, jonka jälkeen ihminen haudottaa munat ja käsinruokkii poikaset, myyden lopulta voittoa tavoitellen eteenpäin. Toiminnalla on merkittävä negatiivinen vaikutus poikasen kasvussa ja kehityksessä, sillä linnunpoikasen tulisi saada kasvaa luovutusikänsä asti emon hoivassa.

Yhdistys esittää, että lemmikkilinnuille määritellään eläinsuojelulakiin tai asetukseen luovutusikä, joka alle 30cm lintujen kohdalla on vähintään 2kk, 30–40cm 3–4kk ja yli 40cm 5kk. Myös munien myyminen ja tuominen Suomeen tulee kieltää. Alle luovutusikäisiä poikasia ei saa myydä käsinruokitaan / -kasvatukseen muille, vaan kasvattajan tulee pystyä käsinruokkimaan poikanen itse, jos siihen on päätynyt. Lisäksi käsinkasvatukseen päätyessä on kasvattajan pystyttävä tarjoamaan poikaselle muiden lintujen seuraa sosiaalisen kehityksen takia – toisin sanoen poikasta ei saa eristää muista linnuista käsinkasvatuksen ajaksi.

Kielteinen kanta lemmikkilintulajien positiivilistaan

Vaikka haasteita on ja tarkempaa lakia tarvitaan lemmikkilintujen hyvinvoinnin turvaamiseksi, on lemmikkilintuharrastus Suomessa ottanut viimeisten vuosien aikana myös valtavia edistysaskeleita lintujen hyvinvoinnin edistämiseen liittyvissä kysymyksissä. Muun muassa yhdistyksen valistustoiminnan ansiosta esimerkiksi lintuhäkkien koot ovat kasvaneet merkittävästi, virikkeellistäminen on kehittynyt sekä eläinten kohtelu varsinkin osana koulutusta on parantunut.

Haluamme painottaa, ettemme koe tarpeellisena kieltää yksittäisiä, jo lemmikkeinä eläviä lintulajeja tai -lajiryhmiä. Näille lajille on mahdollista tarjota hyvinvoinnin kannalta riittävät olosuhteet seuraeläimenä. Suurimmat haasteet liittyvät erityisesti lintujen kokoon sekä virikkeellistämiseen. Kantamme on, että näihin ongelmiin tulee puuttua luomalla riittävät vaatimukset eläinten pidosta, ei kieltämällä yksittäisiä lajeja. Lisäksi haluamme painottaa, että vaikka monet papukaijalajit ovat virikkeellistämisen näkökulmasta haastavia, ei

mikään niistä ole luonnossa saalistaja, minkä vuoksi esimerkiksi ruoan käyttö niiden virikkeellistämässä ei ole erityisen haastavaa.

Haluamme myös huomauttaa, että ongelmia eläinten hyvinvoinnissa löytyy paljon myös domestikoituneilla lajeilla, kuten koirilla, kissoilla ja jyrsijöillä. Kuten näiden kohdalla, lemmikkinä elävien lintujenkaan ongelmat eivät johdu lajien lemmikkinä pitämisen mahdottomuudesta, vaan ihmisten tietämättömyydestä tai piittaamattomuudesta. Eläinsuojelullisesta näkökulmasta lemmikkilintujen haasteet eivät siis poikkeaa merkittävästi muista lajeista.

Yhdistyksemme kanta "positiivilistaan", jossa listattaisiin sallitut lemmikkilajit, on kielteinen sen haasteiden takia. Tällä hetkellä Suomesta löytyy lemmikkeinä useita kymmeniä lintulajeja, jonka lisäksi esimerkiksi Euroopasta löytyy paljon lisää lajeja. Mikään yksittäinen lemmikiksi saatavilla oleva lintulaji ei ole niin haastava, että se pitäisi jättää listan ulkopuolelle. Toisaalta jos päädyttäisiin jättämään joitain lajeja listan ulkopuolelle,

pitäisi laissa olla vuosikymmenten mittaiset siirtymäajat, sillä monet papukaijat voivat elää jopa yli 50-vuotiaiksi. Tämä tekisi myös valvonnasta haastavaa. Varsinkin yksittäisten lajien kieltäminen voisi johtaa tilanteeseen, jossa riski salakuljetukseen voisi nousta. Tällaisissa tilanteissa linnun alkuperä on täysin hämärän peitossa ja riski tuoda maahan luonnosta pyydettyjä yksilöitä kasvaa.

Yhdistyksemme ei hyväksy luonnosta pyydettyjen lintujen pitämistä lemmikkeinä. Mielestämme uhanalaisten lajien kohdalla CITES-säädökset antavat riittävästi työkaluja puuttua mahdollisiin ongelmiin, kunhan niitä valvotaan riittävän tarkasti. Lemmikkilinnut Kaijuli ry tekee jo nyt yhteistyötä Ympäristökeskuksen kanssa liittyen CITES-kysymyksiin.

Kunnioittaen,

Lemmikkilinnut Kaijuli ry

Lähteet:

The International Association of Avian Trainers and Educators (2019). Tethering and the use of jesses.

https://iaate.org/pdfs/PositionStatement_Tethering%20and%20the%20Use%20of%20Jesses_2019.pdf

Aydinonat D, Penn DJ, Smith S, Moodley Y, Hoelzl F, et al. (2014) Social Isolation Shortens Telomeres in African Grey Parrots (*Psittacus erithacus erithacus*). PLoS ONE 9(4): e93839. doi:10.1371/journal.pone.0093839

<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0093839>

Eläinsuojeluasetus (7.6.1996/396) <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19960396>

Jordbruksverket (2022). <https://jordbruksverket.se/djur/hundar-katter-och-smadjur/sallskapsfaglar>

Maa- ja metsätalousministeriö (2004). Elintarvike- ja terveysosaston julkaisuja 2/2004. Tavoitteena terve ja hyvinvoiva lemmikkieläin osa 2. Jyrsijät, kaniinit, hillerit (fretit), häkkilinnut, matelijat, sammakkoeläimet, kalat ja selkärangattomat eläimet.

<https://docplayer.fi/5113481-Maa-ja-metsatalousministerio.html>

Valtioneuvoston asetus koirien, kissojen ja muiden pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten suojelusta (8.7.2010/674)

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20100674#L3P6>

Valtioneuvoston asetus strutsieläinten suojelusta (676/2010)

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2010/20100676>